

SZEGEDI NÉPAKARAT

A Kommunisták Magyarországi Pártja Szegedi Csoportja Napilapja

I. évfolyam 8 szám.

Petőfi mondotta: Jogot tehát, emberjogot a népnek.

**Sztálin marsall két napiparancsa:
Erdély teljes egészében**

a Vörös Hadsereg kezében van

**Orosz csapatok megkezdték Norvégia felszabadítását
Elrendelték Budapest polgári kiürítését**

Tito marsall csapatai bevonultak Ujvidékre

A mai nap hírszolgálati anyaga igen gazdag eseményekben. Sztálin marsall két napiparancsa világszerte katonai eseményt jelent be.

Az első Erdélynek teljes egészében való felszabadítása, a másik pedig az, hogy a Vörös Hadsereg csapatai bevonultak Norvégiába.

Erdély nevének említésekor minden magyar szíve nagyot dobban. Kincses Erdély, amely a német elnyomatás ideje alatt a magyar szabadság és függetlenség fogalma volt. Ott gyülekeztek össze azok a magyarok, akik szerették hazájukat, nem adták el magukat hitvány anyagiakért a bécsi soldateszka germán imperialisztikus vezetőinek. Amikor pedig az erdélyi magyarság panaszaikat hallottuk, az egész ország dolgozói egy emberként érezték együtt azokkal, akik szenvedtek, akik elnyomatás és idegen uralom alatt éltek.

De legyünk őszinték! A felszabadítást, a német uralom alóli megszabadulást ajándékként kaptuk Sztálin marsall hadseregétől. Erdély megszabadult a németektől és a Vörös Hadsereg védelme alatt áll, sorsáról pedig az elkövetkezendő béketárgyalásokon döntenek majd. Hogy mi lesz, nem tudjuk, de szívünk örül annak, hogy az erdélyi magyarság és a székeségség megszabadult Hitler embereitől és együtt élhet az anyaországgal.

A szabadság minden ember legnagyobb kincse. Norvégia népe megérdemli a szabadságot, mert tudjuk jól, hogy évek hosszú során, még a legkétségbeejtőbb napokban is szívósan ellenállott az idegen megszállóknak. Felszabadulásuk kezdetén pedig együtt örvendezünk az egész szabad világgal, mert ha van nép, amely tudja mit ér a szabadság, az mi vagyunk.

Annál vegyesebb érzelmeket okozott ezzel szemben a felszabadult országrészek Budapest polgári kiürítésének híre. Budapest, a magyar főváros, amely pillanatnyilag Szalasiék eszevesztett uralma alatt áll, minden magyar szívében úgy él, mint az ország fővárosa, ahol

jelenleg több mint hárommillió ember van összehúszolva. A hírek pedig, amelyek Budapestről érkeznek nem nagyon optimisták.

Hitler sarokbaszorított bérencsei, a nyilasok pünkösdi királyságuk eszevesztett torát ülik. Csupa időzésről, vérengzésről szólnak a jelentések, amelyek Budapestet foglalkoztatják. A főváros körül ássák az árkokat, most pedig elrendelték a város polgári kiürítését.

Kevés ember van szerte az országban, akinek ne volna barát, rokon vagy ismerős a magyarság fellegvárában. És most ezeket a felszabadítás elől elhajtják, mint a barmokat Nyugat felé a bizonytalanságba, a szenvedésekbe, hogy munkájukat az utolsó pillanatig ki-

sajtolják — a náci Németország védelmében.

Orvulunk a közelgő felszabadításnak, de szívünk minden szeretettel most a budapestiek felé fordul, a kik ki vannak szolgáltatva a nyilas rémuralom kénye-kévének. De ezúton is figyelmeztetjük Szalasiékat: vigyázzanak, mert minden egyes meghurcolt, de különösen minden bántódást ért ember életéért és sorsáért felelősségvonnás következik! És ez elől a felelősségvonnás elől nem lesz menekülés, mert törvényt, súlyos törvényt ülünk felettük s erre a napra ha kell, esztendőig is várni fogunk. Ezekkel az érzésekkel és elhatározásokkal várjuk fővárosunk felszabadulását.

szok azonban heves gyalogsági támadással elpusztították az ellenállási központokat. A támadások során a város nagyon megrongálódott. A Vörös Hadsereg itt 600 német katonát és tisztet ejtett fogságba.

A többi magyar városokban is házról-házra védekeznek a náci. Nem törődve a pusztítással, mindenütt utcai harcokat folytatnak. Ha nem kímélik Kelet-Poroszországot, miért kímélnék Magyarországot? A magyar nemzet, a magyar nép létalapja forog veszélyben. Nem kétséges, hogy a nép felismerte, hogy ezt a háborút a náci most az egész magyarság ellen folytatják. Nem elég tehát pusztán az, hogy a katonák átállnak a Vörös Hadsereg oldalára, bár már az is fordulatot jelent. A német támadás az egész nép ellen irányul, tehát az egész magyar népnek kell ellenük védekeznie. Most minden magyar az ország katonája!

—o—

Már Tokió sem h'sz a német győze'emben

London, október 26.

A tokiói rádió a hadihelyzet magyarázása közben a következőket jelentette be: A német hadsereg gerince súlyos törést szenvedett s ha a helyzet rövidesen nem javul meg, úgy kettétörtik az. Ha már Japán, Németország egyetlen megmaradt szövetségese is így nyilatkozik, ez a náci elkerülhetetlen és teljes bukását jelentheti csak.

—o—

Agörögkeleti egyház a Vörös Hadseregért

Moszkva, október 26.

Egész Szovjet Unió területén a görögkeleti papság adományokat gyűjtött a vörös katonák családjainak megsegítésére. Sztálin marsall meleg hangon köszönte meg a görögkeleti egyház nemes akcióját.

Tito marsall csapatai bevonultak Ujvidékre

London, október 26.

Tito marsall ma napiparancsot adott ki, melyben bejelentette, hogy jugo-

szláv csapatok felszabadították Ujvidéket.

Moszkvában döntöttek Magyarország sorsáról

London, október 26.

Az orosz sajtó nagy fontosságot tulajdonít a moszkvai értekezletnek. A tárgyalások során a balkáni kérdéssel foglalkoztak és megpecsételték Bulgária, Görögország, Magyarország és Románia sorsát a háború után. Minden államnak meg akarják adni a nyugodt kibontakozás lehetőségét. A magyar népnek súlyos figyelemmel kell kísér-

nie az idevonatkozó megállapításokat. A németek még mindig rémregékkel próbálják a magyarokat igájuk alatt tartani. A magyar népnek minden erejével hozzá kell járulnia a felszabadító Vörös Hadsereg támogatásához és lehetővé kell tenni számukra, hogy minél gyorsabban megtörténjen Magyarország teljes megszállása.

Kiskunhalason a németek utcai harcban sok házat megrongáltak

London, október 26.

Kiskunhalas elfoglalásával foglalkozva az angol rádió a következőket jelentette:

A város elfoglalásáért heves har-

cok folytak. A németek szívósan védekeztek. Bevették magukat a nagyobb házakba, középületekbe és makacsul ellenálltak a Vörös Hadsereg támadásainak. Az ora-

Egymásközt

A háború következményeiben nemcsak a nagy kiterjedésű zsu-gorodnak össze, szakadoznak szét, hanem a családok, az emberi egye-tek léte is minden vonatkozás-ban, a megpróbáltatásoknak és szenvedéseknek van kitéve. A csa-lád, ez a kis egység, melynek sok-szorozódása jelenti magát a nem-zetet, ebben a nagy viharban alapo-san megtépődött. Egymás közt beszélve, egymás bajairól, bánat-mairól, ilyen, vagy olyan átléle-kről esik legtöbb szó. Az emberek panaszkodnak, ezen keresztül kö-zelebb kerülnek egymáshoz, szin-te öntudatlanul is eljutnak a kö-zösségi gondolathoz. A közösség az a nagy család, amelyben az emberpárok kialakult gazdasági, érzelmi körei összefogódnak. Ele-mezzük a családok életét az el-múlt rendszerben, hogy közelebb jussunk ez által is ahhoz a meg-állapításhoz, hogy a tünő társa-dalom milyen rossz anyagból igyekezett pünkösdi királyságának várát felépíteni. A család belső boldogságának alapfeltétele inkább gazdasági, mint érzelmi. Ha te-hát mincenek biztosítva a gaz-dasági életfeltételeket, a szeretet és a közreműködő egyéb érzelmi mo-tívumok nem képesek a családi összhangot, harmoniát fenntarta-ni. Sőt, ha a legszebb és legideá-lisabb alapokból indul is meg egy család fészekrakása, a nyomor, vagy az agyondolgozottság legtöbb esetben kínos együttélésé változ-tatja.

Jól tudjuk milyen nehéz volt az utolsó évtizedben a lét legkisebb értékét megszerezni az egyedek-nek. De mennyivel nehezebb volt a család számára azt biztosítani. Fiatal koronatanul élnek közöttünk, akik bizonyítani tudják, mennyi gyötrelmet és kínlódás ár-nyékában gondolták, vagy fogtak hozzá a legszebb törvény fogal-moztatásához, a családalapításhoz. A munkásság és parasztság éhbé-réből igyekezett évek hosszu során összekaporgatni annyi pénzt, az mennyivel a házasság külsőségeit fedezni tudta. Ez csak a külsőség ki-elégítése. Hátra maradt a tény-leges családi élethez szükséges ja-vak és kellékek beszerzése. S ez rendszerint nagyon hátra maradt. Igen gyakran a házasság után tíz évvel tudhatták csak magukénak a legszükségesebb életkörülményeket. Tíz év nagy idő. Különösen akkor, ha a nyomor és szenvedés nyújtja a napokat. Fáradság lesz urrá a családalapítóknak. A hiába való-nak látszó munka, két-három gyer-mek keserves nevelése, betegsé-gek, erkölcsi és érzelmi tértöré-s, melyeket bőségesen termelt a fas-cista rendszer, rányomta a család-ra bélyegét. Az ilyen elfáradt csa-ládok utódjaikba ültették az el-kevelendést a családi élet irá-nyában, amely aztán abban a mind annyióknál által gyakran hallott ki-tételben jutott kifejezésre, hogy: Mire nőüljék meg, ugy sincs ér-telme, egy szegényből kettőt csinálni stb. Tehát a család, melynek tiszta erkölcsi léte és gazdasági megalapozottsága jelenti a nem-zeti élet kiegyensúlyozottságát, szil-lárdságát, a legsúlyosabb válságba jutott az elmúlt világháború után.

Fokozódott a válság, a háború ideje alatt. A gazdasági tényezők helyett, az érzelmi tényezők lép-ték az előtérbe. Férfiaink hábo-ruba való indulása, a bucsuzás, elszakadás, gyors házasságkötésekre, távházasságokra szolgáltatott, lélektani alapon, okot. Ezeket a családi életkörülményeket előmoz-dította, sőt reklámszerűen provo-kálta a fascista rendszer vezetői-ge. Ilyen villámházások jöt-ték létre, amelyek sem gazdasági, sem erkölcsi megalapozottságra nem bírtak és megalapozottságuk a családi élet nemességét lerontó

metelynek. Egy napos férfiak indul-tak a harctérre. Képzeltük el lel-ki állapotukat. A tábori posta meg-hozta a hírt: megszületett az utód. S az utódját nem láthatta talán sohasem. Apa lett, anélkül, hogy mélyen átérezhette volna az ezzel járó felelősségeket. Neki kilátás-talan harcokban kellett véret ál-dozni, hogy a felsőtizedezrek gyer-mekei nyugodtan, kielégülve fej-lődhessenek a hatalom átvételéig. A nép fiainak árva gyermekerege sir bele a világba, áthatol az igaz-ságtalanságokon és a magyar csa-ládi életet szerencsétlen állapotát bizonyítja.

A családi életet megbomlottak, következményeképpen annak a ter-vszerű bomlasztásnak, melyet az

uralkodó osztály indított meg, jól tudva, hogy, ha a család egységét bontja meg, a nemzet többségének erejét forgácsolja szét, ami bizto-sítja részére az elhivataltan ha-a-lomgyakorlást. Szenvedünk, mert kinek az apját, kinek a fiát, anyját, feleségét, testvérét vitte a végzet-be, ez a németiség által kiprovo-kált háború. Elvesztetteink emlé-két őrizza még szeretettel és önkéntes igyekezzünk a most felállt új és meg-újított életterületen felépíteni családi életünket. Igyekezzünk a szeretet meletét egymás közt fel-osztani s akkor az új, magyar csa-ládi élet biztosítani fogja nemzeti jövőnket.

Ásók

A megszállás első napjain tul va-gyunk. Az egyre forgalmasabbá váló utcák az élet megindulásának jelei. Az emberek jönnek-mennek. Van, aki siet, van, aki rohan. Ásóval. Nem a közmunkára sielő dolgozókról van szó. Másfajta ásóokról. Városunk közéletében pár napja bukkant föl ez a réteg. Mindenütt ott találjuk őket, csak ahol helyük lenne, a köz-munkákon nem. Emberkéink, a bel-város utcáin rohanva, hibátlan kon-junkturaszagló érzékükkel szimatol-nak. Hol lehetne valami olcsó, jó, új, régi dolgot kiadni, megvásárolni? Odahaza van még ugyan párdarab békebeli holmijuk, de később hátha egyáltalán nem lehet kapni — mond-ják ők. Hogy másoknak a rajtukon lévőknél kívül nincs más, ez, ugye, őket nem érdekelheti. Hiszen most már ők is a nagy dolgozó közösségbe tartoznak, piros kokárdájuk van. Sőt, nekik már akkor volt piros kokárdá-juk, amikor az első nap — a meg-szállás után ötödik, vagy hatodik na-pon — előbujtak.

De menjünk tovább, amerre leg-többen tartanak. A városházára. Itt is találkozunk embereinkkel. Hogy melyik részen? Természetesen ott, ahol legnagyobb a tolongás, a polgár-mesteri hivatal előtt. A tömegben ke-resztül ássák át magukat, izzadságos, nehéz könyökmunkával. Mit is akar-nak? Ja igen. Először is ki kell ásní egy igazolványt, amely mentesít a közmunkák alól. Komoly, produktív munkát nem végezhet emberkénk. Ő nem azért méltóztatott belépni az új világba, hogy dolgozzon is. Jaj, mennyit kell emberkénknek könyö-kölni, kilincselni, dörszölnödni, míg sikerül kiásnia egy igazolványt. Egé-szen kifáradt a nagy munkában, csör-tetésben. Kicsit pihen, aztán megy tovább... dehogya megy, ha már itt van, megpróbálja magát beásni. Vala-mi jó, a képességeinek megfelelő ál-lásba. Mihez ért? Semmihez. De az nem baj. Elvállal akármit. Amibe könnyebben tudja magát beásni. Nem sikerült. Megy tovább emberkénk. Könnyen megy. Jó vastag bőr van a... cipőjén. Legfőbb fegyvere, ásója nem tőri föl sem a kezét, sem a vállát. Fontoskodó, ünnepélyes arccal megy, mendegél. Gondosan fülel, szagol jobbra-balra. Hol lehet kit, vagy mit ki- vagy beásni. Közéletünkben neki ez életcél, elhivatottság. Oh, nem szer-zésmunkával dolgozik ő, fegyverrel. Fegyverei vannak: alázatos mosoly, jó erős könyök, arcátlan szemtelen-ség, jó lábak, mellyel mindenben és mindenkin átjárhat, jó erős szív. Nem szabad egy pillanatig sem meg-rendülnie, megállnia. El ne feledjük legfontosabb harci eszközeit, főlegye-rét, a kicsi ásót. Fut, rohan, vállán ezekkel a terhekkel, korunk egyik legfrissebb típusa, emberkénk. Perc-emberkénk.

Hadd rohanjon. Nem futunk utána. Nem megyünk vele. A mi vállunkon is vannak terhek. Az élet, a munka, napjaink terhei. Nehezék. De nem fo-gunk összerokadni alatta. Nem fog-nak hehünkkel összenyomni, sem a problémák, sem a történelmi napok-

ból kinőtt szemétdomb. Célkitűzéseink világosak. Az utat majd meg fogjuk tisztítani. Tagadhatatlan, ma még szinte ki sem látszik a szemétdombból. Torkunkat nem a sírás, közéletünk háza lojtogattja. De dol-gozunk. Eddig is ezt tettük. Ezután sem akarunk mást. Munkával fogunk rendet teremteni.

A frázisoktól agyondiszított, majd-nem láthatatlanná vált új rend alap-jait lerakni. Tudjuk, a rohanás to-vább tart. A futókat, ásókat nem lehet megállítani. Nem is akarjuk. A dolgozók szellemi és fizikai mun-kálkodása megy tovább megkezdett útján. Ezt az utat a történelmi fejlődés szabta meg. Emberkéink az ut mellett mennek. Tehát árokban. Ezzel meg is mondtunk mindent. Mindenki arra megy, amerre akar. Mi nem akarunk közéleti szennyárokba men-ni.

Dolgozók vágyunk. Felelősségünk tudatában vállalkunk kötelességünk teljesítését. Megyünk előre. Dolgozunk, hogy minden holnap külön legyen, mint a tegnapiok.

Komócsin Zoltán.

Nagy napok — kis hírek

Párisban október 23-án kezdték Pierre Laval náci bérenc miniszter vagyonának elárverezését. Eddig több mint egymillió százezer frank folyt be.

A szövetségesek hadirozara szerint a bolgár csapatoknak szovjet fenntartóság alatt kell felvenni a néme-tekkel a harcot. Bulgáriának nem en-gedik meg, hogy külön küldje kato-náit harcra.

A Vörös Hadsereg gyorsan tör elő-re Észak-Erdélyben. Ma négy fon-tos vasútállomást és 12 kisebb falut szabadított fel a náci nyomás alól.

Bécs körül a németek éppen olyan erőtlenyeket építenek, mint azt Kelet-Poroszországban tették. Minden épkezláb térfut, nő, gyereket kivisz-nek sáncot ásni.

A Königsberg felé vezető uton ha-falrnas csata folyik. Az orosz ágyuk és zuhanóbombázók elpusztították a legnagyobb német erődöket. Ezekben a harcokban az oroszok 83 ellenséges gépet löttek le.

Vörös csapatok kiverték a némete-ket Boxten városából is. Ezzel dél-kelet felé elzártak minden menekü-lési utat a náci számára.

Antwerpenből északra és Bergen-től keletre szövetséges csapatok fon-tos hadállásokat foglaltak el.

Kárpátja területén, a Tisza bal-parján gyorsan nyomul előre a Vö-rös Hadsereg.

Felhívás

A Kommunista Magyarországi Pártja Szegedi Csoportja felhívja tagjait, hogy október 27-én dél-után 3 órakor a székházban tar-tandó tagértekezleten jelenjenek meg.

A németek szétrombo-lják Kelet-Poroszország városait

Moszkva, október 26. Kelet-Poroszországban heves harcok közepette az oroszok újra elfoglaltak számos megerősített né-met várost. A felszabadított váro-sokban egyetlen ház sem maradt épségben. A németek három éven át pusztították az orosz városokat és falvakat. Most pusztítják a ma-gukét. Mit jelenthet az, — teszi fel a kérdést egy orosz lap — hogy városokat, német városokat álcoz-nak a náciak azért, hogy egy-két héttel elődazzák végzetük bekövet-kezését?

Megalakult a vasutas szakszervezet

Szerdán a kora délutáni órákban sűrű sorokban igyekező embereket láttunk a nagyállomás közelében. Az első pillanatban a békeévek jutnak eszünkbe. Mintha induló vonatra igyekezne mindenki. Az ablak nélküli állomásépület hatalmas előcsarnoká-ban többszáz főnyi vasutas gyűlt ösz-sze. Küzdelmes életük fordulópontjá-hoz érkeztek el. Több mint husz év után újra összejöttek kimondani szak-szervezetük megalakulását. Kazl Ferenc elnöki megnyitójában többek között a következőket mondta: Elérkezelt az idő, amikor szabadon beszélhetünk, kifejtethetjük gondolatainkat, akaratunkat. Cselekedjünk! Majd bejelent: a gyűlés feladata ve-zelőség választása. Az előterjesztelt névsorban a pályamunkástól az Üvé-tisztviselőig minden réteg képviselve van.

Utána K. M. elvtárs, a szabad szak-szervezetek titkára szólott a vasuta-sokhoz.

Bevezetőben a szabad szakszerve-zetek bizottságának üdvözlétét tolmá-csolja és a múlt harcáról, küzdelmeiről beszél. Majd a jelenkori problé-mákat érinti. Általános, feszült figyelem kíséri Komócsin elvtárs befe-jező szavait: A bűnös volt, a régi rend letűnt. Válasszatok! Akarjátok a bűnös multat, amely átokként nehe-zedett a magyar dolgozókra? Vagy akartok egy új világot, melyben sor-solok nem a cifrarongyos nyomor! Gondoljátok meg és döntsetek. Hazug-ság az a német propaganda, hogy mi kabátcsérét akarunk. Azt akarjuk, hogy mindenkinek jó kabátja legyen. Rongyos néppel nem lehet országot építeni.

Fogjunk össze! Építsük fel a fizi-kai és szellemi dolgozók új világát, hogy végre emberré váljon az ember. A csarnok minden részéből megnyil-vánuló tetszésnyilvánítás halkulásával az elnök bezárja az ülést.

Lassan szétoszlik a hatalmas em-bergyűrű. A vasutasok elindították életvonalukat az új világ felé.

Felhívás

Felhívom a város lakosságának figyelmét arra, hogy vörös kar-szalag viselésére kizárólag a pol-gárőrség tagjai, a polgármester, a polgármesterhez beosztott 3 sze-mély, valamint az I. fokú köz-igazgatáshoz beosztott nyomozó és kézbesítő altisztek jogosultak.

Dr. Valentiny Agoston polgármester

Halál a fascizmusra!

HIREK

Szolgáltatás győgszertárak

Takács István, Klauzál-tér 3. Huszári Keresztes Béla dr., Petőfi S.-s.-ut 41/b. Selmezi Béla, Somogytelep IX. utca 489. (A somogyitelepi győgszertár vasár- és ünnepnap 10-től zárva.) Török Márton, Csongrád-sugárút 14.

—oO—

Helyreigazítás! Október 25-i számunkban tévesen közöltük, hogy Dombóvárra bevonult a Vörös Hadsereg. Az elfoglalt város neve: Dombrád.

Házasság. Meleg István és Herceg Mária házasságot kötöttek.

Halálozás. Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szerettünk jó férj, édesapa, testvér, rokon: Halász Lajos ny. köztörzsőrmester 25-én váratlanul elhunyt. Temetése 27-én 3 órakor lesz az alsóvárosi temetőben. (Minden külön értesítés helyett.) A gyászoló család.

Közjegyzői működésemet folytatom október 23-tól. Hagyatéki tárgyalásra megidézettek délelőtti jelentkezzenek. Dr. Tarján iroda, Széchenyi-tér 5. szám.

Cigányok garázdálkodnak Alsótanyán. Tegnap több panasz futott be a városba, hogy Alsótanyán kőborigányok garázdálkodnak. A cigányoktól vannak fegyverkezve s így törnek be a tanyákba, ahonnan főleg a lovakat viszik el. A Polgárőrség már akcióba lépett, hogy a tanyavilágot megtisztítsa ezektől a nemkívánatos elemektől.

Szerkesztői üzenet. Gazdáknak: A közmunkák, ahol most dolgoznak, néhány napon belül véget érnek s akkor újból visszamehetnek a földjükre dolgozni.

A paprikaérdeklőségek figyelmébe

Felhívom a paprikatermelők, kiképzőket, öröklők és kereskedők szíves figyelmét arra, hogy a Szegedi Vegyészeti és Paprikakereskedési állomáson a paprikaárlemények rendszeres minősítése megkezdődött és az állomás teljes felszerelésével együtt a paprikaérdeklőségek rendelkezésére áll.

Egyben felkérem a paprikajelleg megállapító bizottság igen tisztelt tagait, valamint a paprikabeváltó megbízottját, hogy f. hó 27-én, pénteken, délelőtti 11 órakor hivatali helyiségünkben (Valéria-tér 10. szám) tar-

tandó megbeszélésen megjelenni sziveskedjenek. A megbeszélés tárgya: A paprikaforgalom újbóli megindítása. Állomásvezető.

Színház -: Művészet

A színházi iroda hírei:

Október 28-án, szombaton délután rendezés helyérek.

29-én, vasárnap délelőtti mérsékelt helyérek.

20-én, vasárnap délután rendezés helyérek.

Szombaton délután 3 órai kezdettel indul meg a Városi Színházban a színelőadások sorozata. A színház délutáni, valamint vasárnap délelőtti fél 11 órai kezdettel és vasárnap délutáni előadások keretében műsoros művészi előadások színterébe. A színház műsorának ígérkező műsorán operatársulat, orosz és magyar táncok, valamint a színház előadásai között a költészet. A műsor kiemelt részei között Herczegh Vilmos, a szegedi színház örökös tagjainak öt év utáni fellépése lesz az egyik érdekessége, valamint Kovácsné Szűcs Boros Etelka operatársulatának énekszámait, D. Nagy Erzsébet, József Attila verseit, Kiskut János Daphné női cigányzenekarral és Wippmester búvárszínházát. A műsort a mai napra megjelent színlapon közzéljük. Jegyes már a színház pénztárában váltatok.

Igazuk volt a régi öregeknek!

Manapság gyakran fölvetődik az a kérdés, hogy miért engedték magukat az orrunknál fogva vezetői a némóttól. Erre két külvárosi Kossuth-párt-beli polgár beszélgetése adja meg a választ, amit tegnap lestünk el a külső széleken.

Azt mondja egy drótbajuszú magyar a másiknak:

— Na sógor, tudja-e kend, hogy a némóttok bevetötték az új eszdafejevert?

— Ugyan nő mongya kend!

— Mondom én, me biztosan tudom, hogy bevetötték, mégpedig az árokba, me — nem vált be!

— De most arru beszéljünk, hogy a némótt hogy tudott eddig uralkodni fölöttünk, uszt még a végén be is csapott bennünket? — Vág közbe a másik.

— Hát ide figyeljön kend — mondja a sógor.

— Ezelőtt vagy harminc-negyven esztendővel az egyesületi elnökök mind szép, kövér embérek vótak. Ilyen kövér elnöke vót abban az időben az égyik főlvárosi egyesületnek is. Csak akkor elnökölt, amikor az évi közgyűlést tartották. Egy alkalommal néhány tag elhatározta, hogy a közgyűlésen erősen kikelnek a gyéngé vezetés miatt s rámutainak néhány kirívó esetre, égysszóval oda-pörkölnék a vezetőségnek.

A közgyűlésen majdnem mindön tag ott vót. Mindönki várta, hogy mikor tör ki a vihar. A vihar azonban elmaradt, mert senkit se engedtek szóhoz jutni, mert az elnök így nyitotta meg a közgyűlést: Figyelmeztetöm a közgyűlés tagjait, hogy a közbeszólásoktól tartózkodjon, me itt ugys az történik, amit munk akarunk!..

— Hát így állunk mi a némóttal, sógor. Ahogy a némótt dudált, úgy köllött nekünk is táncolni, ha akarunk, ha nem!

— Igazuk vót a régi öregeknek, amikor aszonták, hogy né higgy magyar a némóttok!

Gondolattöredékek

Áhik miránk is vigyáznak

Várjon egy pillanatot! Legyen eszedet Ugy. Es figyeljen rámi Elmondom hirtelen, ami itt történik.

Látja? Szoknyát visel! De figyeljen csak! Katonásan int sárga zászlójával, gyorsan, határozottan. Szőke haja meglebben, nincs benne semmi habozás. (A gépkocsit elhalad.) Bánt a lelkiismeret, ha elképelem magam az ő helyébe. En gyámoltalanabb lennék, az biztos. De följön csak tovább. Ne arra, ott nincs semmi érdekes. Innen már odalátni. Szuronyos katoná sétál a viztorony körül. Ez fontos dolog! Tudja, most egyszerre olyan biztonságban érzem magam. Nem félek többé, hogy esténként, mondjuk lefekvés előtt, nem tudok majd ábrándozni a fürdőkádban a Békéről. Nem aggaszt a gondolat, hogy az izletes vacsorá után honnan szerzek majd egy jó nagy pohár vizet. Nagy terhet vesz le az az óra a vállamról. És nézzen csak erre, jobbra. Két katona közeledik. Szenvedélyesen magyarázkodnak egymásközött, de azért személtartják a környéket. A vörös szalag a karjukon mindenesetre megnyugtatója az ide-

geimet. Ohó! Ott történik valami! De észrevette a sapatulát is. Oda igyekeznek. Pedig csak valami helyiérdekű incidens történt. Amint látom, már nincs is semmi baj. A két magyar megmondia egymásnak a magát. Na, ugye, látja... Ne féljen. Menjen haza szépen, vonuljon félre a legbelső szobába, kattintsa fel a villanyt, de ne feledje el, hogy valahol a Kossuth Lajos-sugárút és Damjanich-utca sarkán szintén áll egy orosz katoná, aki biztosítja Önt arról, hogy fennakadás nélkül olvashassa végig — például — a »Háboru és béke« nagyszerű fejezetét. Nem kell félnie a légítámadásoktól, mert rendbehozták a repülőteret és nemesak földön, hanem levegőben is vigyáznak ezentúl reánk. Olvassa csak nyugodtan, lelkiismeretesen végig ezt a könyvet. Holnap pedig első dolga legyen felkeresni újszegedi hozzátartozóit (már nincs semmi akadály, mert elkészült az új hid is) és nyugtassa meg őket, hogy egészséges, nincs semmi baj, mert éber szemek őrködnek felettünk, hogy mielőbb helyreálljon a rend és megkezdődjék a nyugodt, békés, új élet.

Felhívás

A fiatósági légoltalmi szolgálat azonnali felvételt rendelt el a város katonai parancsnoka, erre hivatkozással felszólítom a Légo Központ és alkörzet beosztottjait, hogy a központi légo parancsnokságnál — Városháza — azonnal jelentkezzenek büntetőtörvények következménye terhe mellett.

Szeged, 1944 október 25.

Dr. Lévy Ferenc
városi légoltalmi parancsnok.

Szeged város polgármesteréről.

Felhívás

Mindazon házak élére, amelyeknél tulajdonosi jelenleg nem tartózkodnak Szegeden, a város polgármestere gondnokot nevez ki. Ha már gondnok vezeli a ház ügyeit, az megerősítés céljából bejelentendő. Ha gondnok nincs, a ház lakói által kijelölt megbízható égyik lakó jelentkezzen gondnok kijelölése céljából.

A bejelentés a városi fogyasztási adóhivatalban (Mars-tér 20.) 3 napon belül történjen.

A bejelentés elmulasztásáért a gondnok és a ház lakói egyetemlegesen felelősek.

Szeged, 1944 október 26.

Dr. Valentiny Ágoston polgármester

A Szegedi Lemezgyár és Faipari Rt. Vezetősége

isztelettel értesíti úgy a régi, mint új vevőit, hogy a lemez-eladás megkezdte. Lemezeiadás kicsinyben is eszközölhető reggel 9 órától délután 2 óráig a Szeged-Rókusl Fekelőldelek 140. szám alatti gyártelepén. Lemezek ablaküveg pótlására is alkalmasak!

Felhívás!

Kérem azokat, akik a múlt hét folyamán Szent Miklós-utca 7. szám alatti Bőrruhagyárból kész bőrkabátokat, nadrágokat és bőrranyagot elvittek, azt haladéktalanul hozzák vissza, miután az illetőket látásból sokan ismerik.

CSORDÁS SANDOR.

Védje lakását a hidegtől!

Törött ablaküvegjét lemezzel pótolom!

Somogyi-utca 15., asztalos.

ERNYŐJAVÍTÁSOKAT újra vállalom. Káldor I. és Tsa. Első szegedi fűző- és ernyőkészítő ipartelep, Kárársz utca 6.

Villanyszerelési, javítási vállalatok,
TALPAI DÉZSŐ Aradi-utca 7.

LUCZA JÓZSEF kelmefestést és vegyeltisztítást vállal. Rákóczi-tér., Gr. Klebelsberg-tér 3., Kazinczy-utca 14. szám alatt reggel 8-tól délután 3-ig. Gyors munka. Olcsó árak.

VESZEK BÉLYEGET délelőtti 10-11-ig Bélyegkereskedés Iskola-utca 29. Dóm-tér.

NYERS gyapjufonalat és angora fonalat veszünk. Pallai kézimunka-üzlet, Kigyó-u. 4.

Sütősegéd állandó munkára azonnal felvételt. Lázár sütőde, Szabadságtér. (Alsóváros.)

DÉZSAK káposzta eltevésre kaphatók Lendáczy kádárnál, Kossuth L.-sugárút 66. U.-ott kádáregedek felvételnek.

PETRIK ANTAL ingatlan- és áruforgalmi irodája engedéllyel tovább működik. Széchenyi-tér 7., I. emelet, balra. Telefon: 13-20.

MINDENNEMŐ szőrmemunkát, alakítást, javítást vállal Farkas István képepített szűcsmester. Takaréktár-utca 8. szám.

KIADO lakását legyen szíves bejelenteni jólfizető bérlőim részére. Burorozott szobák kaphatók. Lakásügy-nökség, Kőlesey-utca 10. szám.

ÜZLETEM ellátására tyukot, pulykát, kacsát, libát veszek. Rákóczi falatozó, Gaál. Mérey-u. 6/c.

MÉRLEGEK és súlyok javítását folytatom. Új mérlegek készen és rendelésre kaphatók. Megvételre keresek Berkel mérleget. Tisztelettel. Elek mérlegüzem. Árnád-tér 3. szám.

Magyar-Orosz Szótár 2.50 P. Magyar-Orosz Beszélgetés és Szótár 5 P. Ismét kapható Bölcsőház könyv- és papírkereskedésében, Szeged, Gróf Apponyi-utca 15. szám.

Sütősegéd felvételt. Honvéd-tér 70 Velkovics Demeter sütőmester.

Oroszul a legszükségesebbre kezdődik tanítok, haladóval társalgok. Címét a kiadóba »Lehetőleg csoportos« jelgére.

Villanyszerelési és javítást vállalom. Frischmann, Br. Jósika-u. 13.

Gyors-és gépirónó állást keres. Levelet »Gyakorlott« jelgére.

Sütőtűz fekete papírfüggőnyt különösen készit Csonka, Dugonics-tér 4. szám, papírfeldolgozó.

HÁROM hold föld gazdasági épületekkel, szoba-konyhás lakással bérbé v. felesbe kiadó. Apáca-u. 11. Csak 2-4-ig.

Perfekt gép- és gyorsíróállást keres. Lev. »Perfekt« jelgére.

Szakszervezeti hírek

Megindult a budapesti csoport szervezkedése

Azok az elvtársak, akik a budapesti és környéki munkásmozgásban résztvettek és jelenleg Szegeden tartózkodnak, haladéktalanul jelentkezzenek a párhelyiségben (völi Vitéz: Székház) Velencei Sándor elvtársnál délelőtt 8-12, délután 2-5 óra közt.

MEGHÍVÓ.

Folyó hó 26-án, csütörtökön délután 3 órakor összehívásos ülést tartunk, melyre minden szakszervezet vezetőségét ezennel meghívja a szakszervezeti titkárság. Az ülés helye az új szakszervezeti székház (a volt Lloyd Társulat székháza, a Belvárosi mozi mellett).

Felhívás

A Szegedi Szervezett Munkások Színjátzó Csoport vezetősége felkéri a tagjait, hogy f. hó 27-én (pénteken) délután 3 órakor jelenjenek meg a Hétvezér-utcai Munkásotthonban. Tagfelvétel ugyanott minden nap délután 4-5 óra között. Vezetőség.

Felhívás

Felhívjuk a könyvkötő- és rokon-szakmabeli (u. m.: doboz-, boríték-, papírszak stb.) munkásokat, hogy szakszervezetbe tömörülés céljából a Munkásotthonban szombaton délután 3-5-ig jelentkezzenek. Hétvezér-utca 9. szám.

FELHÍVÁS!

Felhívjuk a kereskedelmi Alkalmazottak figyelmét, hogy a mai napra tervezett közgyűlés technikai akadályok miatt elmarad. Tagfelvétel és tagdíj befizetés minden délután 2-4-ig és vasárnap 10-12-ig. A szervezőbizottság.

FELHÍVÁS!

Felhívjuk azon egyéneket, akik a Szegedi Lemezgyár, Szeged, Rókusi kőbányánál 140. szám alatti gyártelepről bármilyen értéket elvittek, haladéktalanul jelentkezzenek a gyártelepen, mert elleneséiben az orosz katonai parancsnokságnak jelentést. Szegedi Lemezgyár és Faipari Részvénytársaság.

FELHÍVÁS!

A Kommunista Párt Ifjúsági Titkársága megindította a szakszervezeti és pártifjúság szervezését. Ezúton felhívunk minden 16-21 év közötti munkáslányt és fiút, valamint diáklányt és diákot, mielőbb jelentkezzen felvilágosítás végett a titkári irodában (Kálván-tér 6.). A szervezőbizottság.

FELHÍVÁS. A lapterjesztők lapkielégítő folyó hó 27-én délelőtt 8 órakor alakuló ülést tartanak a szakszervezet székházában (Hagythy Miklós-utca).

A belgrádi lakosság orosz élelmiszereket kapott

Moszkva, október 26. Orosz jelentés szerint dunai uszályokon megkezdtek az orosz gabona szállítást Belgrád polgári lakossága számára. Lassan megkezdődik már Belgrádban az új élet. Ugyanekkor a Vörös Hadsereg Belgrádtól nyugatra széles ívben bővítette ki hídfőállásait.

Franciaország népe az utolsó percben is ellentáll a náciknak

London, október 26. A németek menekülni kezdek Franciaországból, de nem volt vasúti kocsijuk. De a náciknak gonosz célokra mindig akad emberük, sőt még vasúti kocsijuk is. A franciaországi Gestapo valahonnán kímusrált, rossz vasúti kocsikat szerzett. Ezeket akarta Németországba szállítani azokat a híres francia közéleti férfiakat, írókat és természetesen zsidókat is, akik majd a náciktól megfeszített szabad Franciaországban vezető szerephez juthatnának. Jó francia hazafiak azonban, amikor megtudták, milyen célokat fognak szolgálni a vasúti kocsik, az összes szerelvényt felrobbantották, hogy az a levegőbe repüljön. Ezzel a bátor cselekedettel igen sok értékes francia életet mentettek meg hazájuk számára.

Olvasd a NEPAKARAT-ot!

Legujabb

Sztalin marsall két történelmi hadparancsa

London, október 26. Sztalin marsall tegnap este két napiparancsot adott ki. Egyik napiparancsában bejelentette Erdély teljes felszabadítását, a másikban pedig azt közölte, hogy orosz csapatok bevonultak Norvégába. Marinovszki tábornok-

hoz intézett napiparancsában bejelentette Sztalin, hogy Erdélyt teljesen megfeszítették a vörös csapatok, továbbá közölte azt is, hogy Észak-Erdélyt 1940-ben a bécsi döntés értelmében csatolták át Romániától Magyarországhoz.

Elrendelték Budapest polgári kiűritését

London, október 26. A Szalasi-kormány elrendelte Budapest polgári lakosságának kiűritését. A város kiűritése már megkezdődött.

London, október 26. Budapest körül éjjel, nappal ássák a sáncokat és erődítményeket, miközben a főváros kiűritése tervszerűen folyik.

Pár nap alatt 13.000 német fogoly Keletporoszországban

Nyugat felől a szövetséges csapatok, kelet felől pedig az oroszok nyomulnak mind mélyebben Németország területére. Ezzel megdől Hitlernek az a hazug híresztelése, hogy a szövetségesek között egyenlenségek vannak. Az oroszok már az eddig pár nap alatt 13.000 német ka-

fonát ejtettek fogságba és 120 rohamágyút zsákmányoltak.

Moszkva, október 26. Az orosz csapatok poroszországi előnyomulásuk során elfoglalták Augustov városát és pályaudvart. Ezzel teljesen elzárták a nácik útját a keletporosz határ felé.

Aachen a kísértetek városa lett

London, október 26. A Times írja Aachentről:

Aachen halott város, teljesen üres, romhalmaz. A város, az első nagy német város, amit az amerikaiak elfoglaltak, a teljes elhagyottság képét mutatja. A német lakosság elmenekült, vagy pedig az utcai harcok ellen a pincékben keresve védelmet ott puszult el. Előlényt sehol sem lehet

látni, csak egy macska, vagy kutya imbolyog az utcákon. Aachen a kísértetek városa lett. Most már félve kezdenek a környékbeli németek is bejönni a városba. Mindenki a hozzátartozója után kutat. Amerikai tisztek megtalálták a városi vízvezeték tervét és megkezdtek a megrongált vízvezeték felülvizsgálását.

—o—

Sztalin rövid életrajza

VIII.

Ez cikkben írja Lenin zseniális munkájáról, a »Materializmus és empiriokritizmus«-t. Sztalin is szóval emel a marxizmus elméleti alapjainak védelmében. Cikkeiben megvédi és kifejti a marxista párt elméleti alapjait, a dialektikus és történelmi materializmust. E cikkei 1936-1937-ben a délkaukázusi bolsevik újságokban jelentek meg. Sztalin e cikkeiben érthető, népszerű formában magyarázza meg mi a materializmus és mi a dialektika, mi a történelmi materializmus. Ezekben a munkákban Sztalin rendkívüli mélységgel teszi fel és oldja meg a marxista-leninista elmélet alapvető kérdéseit: a szocialista forradalom és a proletárdiktatúra elkerülhetetlenségének és elháríthatatlanságának, a harcok proletárpárt, az új típusú párt szükségességének kérdését, mely párt a II. Internacionále régi, reformista pártjaitól különbözne: kifejti a párt stratégiájának és taktikájának alapjait. Sztalin e cikkei tartalmak eszmei kincstárba tartoznak, mint a marxizmus-leninizmus elméletének komoly értékei. E cikkeik mintaképei annak, mi lehet a marxizmus-leninizmus elméleti kérdéseit mélyen, elszakít-

hatatlan kapcsolatban a proletárium forradalmi osztályharcának vezető feladataival megvilágítani.

1907 április-májusában gyűlt össze az OSZDMP V. (londoni) kongresszusa, mely megerősítette a bolsevikok győzelmét a menzevikék fölött. Sztalin a kongresszus aktív résztvevője. Visszatérve a kongresszus után »Egy delegátus jegyzetei« c. cikkében számol be a kongresszus munkájáról. Ebben a cikkben értékeli a kongresszus határozatait és eredményeit, védi a bolsevikok eszmei és taktikai pozícióját, leleplezi azt a liberális-burzsoá vonalat, melyet a menzevikék a forradalomban követnek, leleplezi likvidátor viszonyukat a párthoz, felfedi a menzevizmusnak, mint kispolgári politikai áramlatnak, osztályjellegét.

II.

Az első orosz forradalom vereséggel végződött. Az első forradalom vége és a második eleje között 10 év telt el. E 10 év folyamán a bolsevikok hősiesen és önfeledően, kitartóan és fáradhatatlanul szervezték a tömegeket. Forradalmi szellemben nevelték őket, irányították harcukat, kiválasztották a forradalom közelgő győzelmét.

Lenin és Sztalin számára ezek az évek az engesztelhetetlen harc évei voltak, melyeket az illegális forradalmi párt megtartásáért és megerősítéséért, a bolsevik vonalnak az új körülmények közt való keresztülviteléért folytattak. A megfeszített munka évei voltak ezek a munkástömeg megszervezésére és nevelésére, a különösen kemény harc évei a cári rendszéggel szemben. A cárizmus érezte, hogy Sztalin személyében nagy forradalmárral van dolga és mindenképpen igyekezett megfosztani attól a lehetőségtől, hogy forradalmi munkát végezhesen. Egymást követték a letartóztatások, a börtön, a száműzetés. 1902-től 1913-ig Sztalint nyolcszor tartóztatták le, hétszer volt száműzetésben, hat-szor szökött meg a száműzetésből. Alig, hogy a cári csendőrei Sztalint új száműzetési helyére tessékelték, már újra megszökött és újra »szabadlábban« kövacsolja a tömegek forradalmi energiáját. Csak az utolsó száműzetés volt az, melyből Sztalint a februári forradalom szabadította meg.

1907-től Sztalin forradalmi munkájának bakui szakasza kezdődött meg. Visszatérve az OSZDMP ötödik londoni kongresszusáról, elhagyja Tifliszt és a párt kívánságára Bakuban telepszik le — Délkaukázus legnagyobb ipari körzetében és Oroszország munkásmoz-

galmának egyik legfontosabb központjában. Itt lázas munkát fejt ki, hogy a bakui szervezetet Lenin jelszavai köré tömörítse, hogy a munkástömegeket megnyerje a bolsevizmus számára. Sztalin harcot szervez, hogy a menzevikéket Bakui munkáskörzeteiből (Balachani, Bibi-Ejbat, Csornij-Gorod, Bélij-Gorod) kiszorítsa. Sztalin vezeti a bolsevik illegális és legális sajtót (»Bakui Proletár«, »Gyári Kürt«, »Bakui Munkás«). Sztalin irányítja a bakui munkások harcát. A munkásoknak és a kolajiparosoknak a kollektív szerződés megkötése alkalmával folytatott tárgyalás idején, a Sztalin vezette nagy kampány népszerű példaképe annak, miként valósul meg a legális és illegális munka összehangolásának hajlékony lenini vonala. Sztalin, ügyesen alkalmazva a lenini taktikát, mozgósította a munkástömegeket a politikai harcra a cári monarchia ellen és elérte, hogy ebben a kampányban a bolsevikok győztek. A stolipini reakció sötét éjszakájában a proletár Bakui ritkán látványt nyújt; kibontakozik a proletárharc, egész Oroszországba elhangzik a Sztalin-vezette legális bolsevik újságok hangja: »A politikai tömegsztrájkok utolsó moziképei« — így jellemezte Lenin a bakui munkások 1908. évi hősi harcát.

(Folytatjuk)